

SKARGI

- podział i rejestracja skarg wpływających do jednostek

Państwowej Straży Pożarnej

(oficjalna interpretacja Komendy Głównej PSP)

Kwalifikacja i rejestrowanie skarg i wniosków, w tym dotyczących naruszenia przepisów ochrony przeciwpożarowej, należy rozpatrywać w oparciu o:

- ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. t. j. z 17 listopada 2000 nr 98 poz. 1071 z późn. zm.), art. 221-259,
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji, przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków (Dz. U. z 2002 Nr 5 poz. 46 z późn. zm.)
- jednolity rzeczowy wykaz akt dla jednostek organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej.

Kpa określa co może być przedmiotem skargi oraz wniosku:

Art. 227. Przedmiotem skargi może być w szczególności zaniedbanie lub nienależyte wykonywanie zadań przez właściwe organy albo przez ich pracowników, naruszenie praworządności lub interesów skarżących, a także przewlekłe lub biurokratyczne załatwianie spraw.

Art. 241. Przedmiotem wniosku mogą być w szczególności sprawy ulepszenia organizacji, wzmocnienia praworządności, usprawnienia pracy i zapobiegania nadużyciom, ochrony własności, lepszego zaspokajania potrzeb ludności.

Art. 222. O tym, czy pismo jest skargą albo wnioskiem, decyduje treść pisma, a nie jego forma zewnętrzna.

Zatem przedmiotem skargi mogą być wszelkie czynności prawne i faktyczne lub też brak czynności właściwych organów lub ich pracowników. W szczególności może nią być:

- a) zaniedbanie lub nienależyte wykonywanie zadań przez właściwe organy albo przez ich pracowników,
- b) naruszenie praworządności,
- c) naruszenie interesów skarżących,
- d) przewlekłe lub biurokratyczne załatwianie spraw,
- e) nienależyte załatwienie skargi bądź też niezakończony jej w terminie określonym przez ustawę albo wskazanym przez organ w zawiadomieniu.

Określenie „w szczególności” oznacza, że katalog spraw ma charakter przykładowy. Przedmiotem skargi mogą być również inne okoliczności, z których wynika niezadowolenie z działania lub zaniechania działania przez organ. W praktyce przyjmuje się, że skarga ma zawierać krytykę działalności konkretnych organów i ich pracowników bądź krytykę niepodejmowania przez nich działań, które - zdaniem wnoszącego skargę - powinny być podjęte.

Charakteryzując skargę należy również wskazać, iż musi ona spełnić jednocześnie dwa warunki. Po pierwsze nie posiada cech środka prawnego uregulowanego w Kodeksie postępowania administracyjnego lub procedurach szczególnych, po drugie zawiera zarzut wadliwej działalności organu lub jego pracownika. Wskazuje to także na kryterium odróżniania skargi i wniosku. Skarga stanowi, bowiem pewien zarzut. Ma to istotne znaczenie dla wskazania właściwego sposobu rozpatrywania wniesionego pisma.

Zaś wniosek ma na celu „ulepszenie istniejącego stanu rzeczy”. W szczególności może się on odnosić do ulepszenia organizacji urzędu (w przypadku PSP - komend), wzmocnienia praworządności, usprawnienia pracy i zapobiegania nadużyciom, ochrony własności, lepszego zaspokajania potrzeb ludności. Wnioski winny być kierowane do urzędów właściwych ze względu na ich przedmiot, a więc w szczególności do tych urzędów, których funkcjonowanie może być poprawione przy wykorzystaniu propozycji lub uwag zawartych w tych pismach. Wnioskami są więc pisma kierowane do jednostek Państwowej Straży Pożarnej, których treść zawiera propozycje usprawniające istniejący stan rzeczy w pracy, organizacji i funkcjonowaniu komend. Przedmiotem wniosku mogą być wszelkie czynności prawne (m.in. ogólne i indywidualne akty administracyjne) i faktyczne lub też brak takich czynności, np. beczynność, zaniechanie. Art. 241 wymienia przedmiot wniosku tylko przykładowo.

Natomiast pisma kierowane do komend PSP, w których obywatele informują np. o: niesprawnych przewodach wentylacyjnych, zagrodzeniu drogi koniecznej i wyjścia ewakuacyjnego, nieprawidłowej lokalizacji stacji paliw, składowania na działce przez sąsiada gałęzi, wystroju lokalu niezgodnie z przepisami ppoż. itp., zwane potocznie „skargami obywatela na obywatela” nie wyczerpują znamion wniosku z działu VIII kpa. Przy rozpatrywaniu tego typu spraw przez komendantów właściwym jest traktowanie ich jako wniosek o wszczęcie postępowania administracyjnego w trybie art. 61 kpa. Jeżeli okaże się, że organ administracji publicznej, do którego podanie wniesiono, jest niewłaściwy w sprawie, niezwłocznie przekazuje je do organu właściwego, zawiadamiając jednocześnie o tym wnoszącego podanie. Zawiadomienie o przekazaniu powinno zawierać uzasadnienie (art.65 kpa).

Reasumując rozróżnienie między skargą a wnioskiem jest szczególnie istotne z uwagi na to, iż Kodeks postępowania administracyjnego nie zawiera definicji tych pojęć. Przy odróżnieniu tych pojęć można odwołać się zatem do ich językowego znaczenia. Według *Małego słownika języka polskiego* skarga to "żalenie się, uzalenie się, uskarżanie się, obwinianie, oskarżanie kogo o co", wniosek to, "co ktoś proponuje, projekt przedstawiony do rozważeni i decyzji, propozycja". Należy zwrócić tu szczególną uwagę, aby uznać pismo za skargę lub wniosek „na nas” lub w sprawie „naszej działalności”, treść jego musi dotyczyć bezpośrednio organu lub pracowników tego organu - tj. komendanta, komend PSP lub strażaków i pracowników tych komend wówczas, należy taką sprawę zarejestrować, zgodnie z jednolitym rzeczowym wykazem akt dla jednostek organizacyjnych PSP pod symbolem kwalifikacyjnym nr 05 i hasłem kwalifikacyjnym *Skargi i wnioski* odpowiednio pod numerami 050; 051; 052; 053; 054; 055 oraz rozpatrywać w tzw. trybie skargowym działając w oparciu o Kpa i rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji, przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków (Dz. U. Nr 5 poz. 46 z późn. zm.)

Wszystkie sprawy potocznie zwane skargami „obywatela na obywatela” (obywatel informuje, wnosi, prosi, żąda,) dot. naruszenia przepisów przeciwpożarowych należy traktować jako wniosek o wszczęcie postępowania administracyjnego na żądanie strony w trybie art.61 kpa (i innych przepisów z dziedziny ochrony przeciwpożarowej). Sprawy tej treści winny być rozpatrywane bezpośrednio przez komórki ds. kontrolno – rozpoznawczych i przez nie rejestrowane zgodnie z jednolitym rzeczowym wykazem akt dla jednostek organizacyjnych PSP, pod symbolem kwalifikacyjnym nr 55 *Ochrona przeciwpożarowa i ochrona ludności* i odpowiednio hasłem kwalifikacyjnym nr 5590 „*Wnioski o wszczęcie postępowania administracyjnego*”.

W przypadku rejestracji wszystkich spraw bez przeprowadzenia ww. kwalifikacji w jednym rejestrze skarg i wniosków, kształtuje się fałszywy obraz złego funkcjonowania KW, KP/M PSP.

Opracowano:

w Wydziale Analiz i Strategii Kontroli, Biura Kontroli Skarg i Wniosków przy współpracy z Biurem Rozpoznawania Zagrożeń i Biurem Prawnym.